

Színház

A MAGYAR SZÍNHÁZI TÁRSASÁG FOLYÓIRATA

DRÁMAMELLÉKLET 2001. MÁJUS

VARSA MÁTYÁS

TIN ÉS PUTTÓ LI-POTBAN

Tragikus abszurd

S Z E R E P L Ő K :

TIN

PUTTÓ

Szoba. Puttó egy széken ül, újságot olvas. Idős ember, lábán nincs cipő

TIN *(kívülről)* Puttó! Puttó! Döcögj át hozzám, kedves! A konyhába! Epedve várlak!

PUTTÓ Igen... igen... Rögtön... rögtön... *(Lábait dörzsölgeti)*

TIN Jössz már, vén medvebocs? Nem boldogulok nélküled. *(Csörömpölés)* Jézusmária!

PUTTÓ *(összecsapja az újságot)* Jövök, drágaságom! Jövök!

Mi történt? Hol a papucsom?

TIN Gyere gyorsan, siess!

PUTTÓ Megsebesültél?

TIN Nem tudom...

PUTTÓ Azonnal jövök, és megvizsgálak. Addig tarts ki!

Nem tudod, hol van a papucsom?

TIN A szék alatt.

PUTTÓ Ott már néztem.

TIN Nézd meg jobban!

PUTTÓ Egyszer már megnéztem, és az untig elég volt.

Nem hajlogatok potyára.

TIN Juj, juj, juj, juj.

PUTTÓ *(térdre esik, benyúl a szék alá)* Mi van itt? Na nézd csak, egy cipő! Megvan a papucs, szívecském, itt fogom a ke-

zemben. Röpülök... Hogy került ide? Az előbb sehol nem volt.

Tin kilép tállal a kezében

Hogy érzed magad?

TIN *(sértődötten)* Jól. *(Tállal)*

PUTTÓ Ilyen finom levest kapok? Meg sem érdemlem.

TIN Mit olvastál az újságban?

PUTTÓ Mikor?

TIN Mielőtt bejöttem. Mi olyan érdekes, hogy nem jöttél segíteni, amikor hívtalak?

PUTTÓ Háborúznak...

TIN Kik?

PUTTÓ Mindenki! Az egész világ háborúzik, csak mi ketten élünk békességben.

TIN És te ennek örülsz?

PUTTÓ Nem örülök, nem örülök, dehogyis örülök!... Milyen szép a leves! Nyugalmas, mint a tenger, ünnepélyes!

TIN Milyen nap van ma?

PUTTÓ Csütörtök.

TIN És hányadika? Nincs benne az újságban?

PUTTÓ De benne van. *(Mutatja)* Október 22.

TIN És miért szép a leves október 22-én?

PUTTÓ *(fölkáll)* Negyven éve hagytuk magunk mögött a zsvivány világot, hogy megalapítsuk a kétszemélyes birodalmat, egymás gyönyörűségére és boldogítására.

TIN És negyven év után elfelejtetted ezt a napot?

PUTTÓ Nem felejtettem el, Tin, régóta készülök rá.

TIN Mivel?

PUTTÓ Hetek óta forog a fejemben ez a negyven esztendő. Akkoriban, a nagy háború idején, amikor annyi ember meghalt, a gyilkos ár sodort minket egymáshoz, és a gáttalan tetőzés együtt vetett partra bennünket. Akkoriban néhány nap alatt éveket öregedett az ember: mégsem értettük meg, ki az ellenség, és ki a barát. Annyit tudtunk csak, egy magasröptű önzés irányít mindent, hogy játékszerei vagyunk ennek az önzésnek, s láttuk, hogy az emberek külön háborút viselnek egymással. Elhatároztuk, hogy nem veszünk részt ebben a tömeggyilkosságban. Ha kell, elvonulunk a világ végére is. Megszakítjuk a kapcsolatot minden politikai párttal, és együtt alapítunk hazát az egyenlőség, szabadság, testvériség elvén. Az eltelt negyven esztendő legszebb elképzeléseimet is felülmúlta. Köszönöm ezt a negyven évet, a nyugalmat, a békét, a lelkiismeretem tisztaságát.

TIN Ennyit akartál mondani?

PUTTÓ Mondhatnék-e szebbet az egyszerűségnél és igazságnál?

TIN Nem mondhatnál, ez a legszebb ajándék, de azért megérdemelttem volna egy szál virágot.

PUTTÓ Megrendeltem, de úgy látszik, elfelejtették. Ilyenek ők odakint. Így viseltetnek a mások gondja iránt Li-potban. Hiába, egymáson kívül senkiben sem bízhatunk.

TIN Lehetséges, hogy már nem is hozzák?

PUTTÓ Valószínű... Késő van már. Megeshet még, hogy holnap leteszik az ajtó elé sápadtan, összetörten. Reggel telefonálok, hogy már ne is hozzák.

TIN Hagyd csak, azért még holnap is örülni fogok neki.

PUTTÓ Igazad van, nem érdemes szólni. Szabadkoznak, megígérik, hogy ilyen többé nem lesz, és másnap elküldik a legcsenevészebb kórót. Így legalább biztos, hogy nem küldenek semmit.

TIN Ne mérgeledj, egyél!... Milyen a leves?

PUTTÓ Jó, csak egy kicsit sóatlan, mintha már nem szeretnél eléggé.

TIN Persze hogy nem szeretlek, gyűlöllek, gyűlöllek, hogy mondhatasz ilyet?

PUTTÓ Nem tudom, miért sértődtél meg? Ha megkérdezed, milyen a leves, mindig azt válaszolom – sóatlan. Azelőtt nevetni szoktál rajta.

TIN De most úgy érzem, mintha csakugyan sóatlan volna.

PUTTÓ Szamárság, soha nem főztél jobbat! Akarom mondani, máskor is épp ilyen jó volt.

TIN Negyven év alatt soha nem ízlett a levesem?

PUTTÓ De ízlett, ízlett! Minden ujjamat megnyaltam utána. Negyven év alatt, minden tökéletes volt közöttünk. Az egyenlőség, szabadság és a szerelem jegyében éltünk.

Patetikus zene

Ki kapcsolta be a rádiót?

TIN Ki kapcsolta volna be? Húsz éve nem jártak nálunk.

Puttó a rádiót babrálja

Emlékszel, Puttó? Húsz vagy huszonöt évvel ezelőtt járt itt egy ember...

PUTTÓ Emlékszem, Tin. Elég nagy bolond volt.

TIN Csöngettek, kimentem ajtót nyitni... Egy férfi állt a küszöbön. Nagy, karikás szemeket meresztett rám, alig állt a lábán. Azt mondta: aranyoskám, legyen szíves, adjon nekem egy telefonérmét.

PUTTÓ Li-potból való volt.

TIN Így mondta, aranyoskám, mintha a nagybácsim lenne, pedig nem tudta, kivel beszél, mögém nézett, mint a koldusok. Azt hiszem, egy kicsit felöntött a garatra.

PUTTÓ Kissé ingatag állapotban érkezett. Fogalmazhatnánk úgy is, hogy tökrészeg volt.

TIN Nem engedem őt bántani! Sajnálatra méltó ember volt.

PUTTÓ Sajnálatra méltó volt, mert hiányzott egy kereke.

TIN Elestett ember volt. Segíteni kellett rajta. Behívtam, hellyel kínáltam... ebben a székben ült... Mondom neki: megtámadták? – nem felel. Elvették a pénzét? – azt mondja: nem hordok pénzt magammal. – Hát mit csinál vele? Azt mondja: nem engedem be az ajtómon, ami mégis bejön, azt kidobom az ablakon. – Miért csinálja ezt? – Nincs rá szükségem, mostanában elég könnyen berúgok...

PUTTÓ Na látod!

TIN Bánatában ivott szegényke.

PUTTÓ Azért ivott, mert nem akart megnedvesedni a torka.

TIN Nem, nem, Puttó... ennek az embernek valami nagy bánat nyomta a lelkét.

PUTTÓ Az ilyenféleképpen többnyire az a legfőbb fájdalma, hogy azt mondja: asszonyom, nincs a világon senki, aki engem tisztán, őszinte szívből tudna szeretni. Ennek pedig abban kell keresni az okát, hogy valódi érzésekre képtelen, mivel léhűtő.

TIN De hamar elintézted. Mire lélegzethez jutok, már ki is végezted!

PUTTÓ Kár rá szót vesztegetni.

TIN Nagyon el vagy telve magadtól. Ki tudja, téged szeretne-e valaki, ha én nem volnék?!

PUTTÓ Nem is hiányozna a szeretetük. Rosszullét fog el, ha az őszinteségi rohamaikra gondolok, amelyek általában olyankor fogják el őket, amikor rájuk tör a legnagyobb érzés. E mindenkit két vállra fektető vehemens érzelemnek, amelynek egyszerűen lehetetlenség ellenállni, egyetlen szépséghibája van, hogy egykettőre elmúlik. Lehet-e bármi is igaz abban a világban, amelyben azt az érzelmet értékeli legtöbbször, ami elmúlik?

TIN Ez a huszonöt évvel ezelőtti ember nagyon érdekesekeket tudott kiötlölni. Ilyeneket mondott: képzeljen el egy egysejtű állatot! Ennek az egysejtűnek minden porcikája élettelen atomokból áll. Az egysejtűekből osztódással, szaporodással igen soksejtű állatok alakulnak ki, amelyek a Földön élnek. Belül, az atomjaikban viszont egy mag körül elektronok keringenek, pontosan úgy, ahogy a Föld kering a Nap körül. Lehet, hogy mi egy óriás élőlény egyik atomjában kuporgunk. Ez az óriási lény nem lehet más, mint egy barom. Naphosszat legel, heverészik a pocsoltyában, bömböl, ha rátelepszik a bögöly... De vajon milyen lehetőségek kínálkoznak az élet számára az atomjainkban? Ott feltehetőleg egészen apró valakik laknak. Gondolom, fejlettebbek nálunk, és bár csak nagyon rövid ideig élnek, azért náluk sem minden fenékgig tejfel. Váratlanul megbolondul valamelyik, dirr-durr szétrob-

bantja az egész sejtet, vérem tejútrendszerében összetorlód-
nak a halódó anyagok, bűdös gázokkal megmérgezik a tes-
tem, és másnapra kirúgom a papucsot.
PUTTÓ Kétségtelen, kacifántos agya volt.
TIN Vajon mi történt vele azóta? Mit gondolsz? Megvan még
valahol... Vagy talán már meghalt?
PUTTÓ Reméljük...
TIN Te szégyentelen! Te közönséges! Te gyilkos!
PUTTÓ Reméljük a legjobbakat...
TIN Nem szégyelled magad? Istenem, istenem, hová jutottunk!
PUTTÓ Mi az, hogy hová jutottunk?
TIN Senki nem érdekel téged, csak saját magad.
PUTTÓ Nem akart élni... Ó mondta.
TIN Badarság.
PUTTÓ Halálszaga volt.
TIN Ilyet... még csak gondolni is... Te elvetemült! Aki ilyeneket
mond, az ölni is tudna...
PUTTÓ Ne beszélj így velem, Tin!
TIN Negyven éven át te voltál minden gondolatom, és ez a
köszönet érte?
PUTTÓ Ne haragudj rám, Tin, nem tudtam, hogy ennyire meg-
szeretted.
TIN Egyáltalán nem szerettem meg. Nem igaz! Nem is talál-
koztam vele csak egyszer. Sokkal fontosabb ennél, hogy belő-
led csak úgy fröcsköl az utálat... Én ezt nem bírom elviselni.
PUTTÓ Belátom, hogy hibáztam. Elvesztettem a fejemet,
amikor erről a haszontalan emberről kezdtem beszélni.
TIN Ezt az embert a magányosság tette ilyené. Mondanék va-
lamit, Puttó. Mi már nagyon régóta vagyunk együtt, nem
kívánom, hogy örökké a szoknyámon ülj. Én egyáltalán nem
haragudnék meg, ha elcsavarognál egy kicsit néha... amikor
kedved van.
PUTTÓ Hogy jut ilyesmi az eszedbe?
TIN Mi lenne, ha kilátogatnál egyszer Li-potba, a kintiekhez?
PUTTÓ Szeretnél már megszabadulni tőlem?
TIN Nem, dehogy!
PUTTÓ Hát akkor?
TIN Puttó, én nagyon félek, hogy unalmas itt neked.
PUTTÓ Honnan veszed ezt a butaságot?
TIN Nem találod itthon a helyedet...
PUTTÓ Dehogyan nem találom.
TIN Hallgatag vagy, magadba gubózol, nem akarom, hogy
szenvedj miattam.
PUTTÓ Hogy én szenvedek itthon? És unatkozom veled?...
Megáll az eszem, komolyan mondom.
TIN Nem a levegőbe beszélek. Folyton az újságokat bújod...
PUTTÓ Azt akarod, hogy hozzád bújjak?
TIN Jaj, Puttó!
PUTTÓ Nem vagyunk már fiatal szerelmesek, kicsikém!
TIN Ej, nem erről van szó! Azután meg, ha leteszed az újságot,
föl-alá járkálsz a szobában, és sóhajtozol.
PUTTÓ No és? Mit gondolsz, ki után sóhajtozom?
TIN Nem tudom...
PUTTÓ Utánad!
TIN Ne gyerekeskedj! Miért sétáfkálsz föl-alá állandóan, erre
adj választ!
PUTTÓ Meredjek meg?
TIN Helyesebb volna, ha időnként kilátogatnál hozzájuk.
PUTTÓ Vegyem úgy, hogy kidobsz... Nem megyek.
TIN Veled nem lehet normálisan beszélni. *(Összeszedi az edé-
nyeket)*
PUTTÓ Itt hagysz?

TIN Itt.
PUTTÓ Hová mész? A konyhába?
TIN Oda.
PUTTÓ Csak nem valami meglepetés készül?
TIN *(erőlködik)* Mm... nny... A nyavalyás!
PUTTÓ Ha segíteni kell, csak szólj... és azonnal ugrok.
TIN Majd én megoldom egyedül... Nem vagyok rád szorulva.
(Bejön) Mi újság a li-potiaknál? Nincs háború?
PUTTÓ Épp ma ne volna?
TIN De csak azért, mert náluk minden nap felér egy háborúval?
PUTTÓ Nem értem, mire vonatkozik a „de csak azért”.
TIN Szóval azért, mert náluk háború minden egyes nap?
PUTTÓ Így van.
TIN De nem lőnek?
PUTTÓ Ágyúval meg puskával gondolod?
TIN Úgy.
PUTTÓ Úgy nem.
TIN Hála istennek! Mindennap imádkozom, hogy ne lőjenek.
Puttó, lehet, hogy megharagszol azért, amit most mondok,
de nem tehetünk arról, hogy milyen gondolatok járnak a fe-
jünkben, nem igaz? Egyébként is megállapodtunk abban,
hogy mindig őszinték leszünk egymáshoz, és ebbe az is bele-
tartozik, hogy becsületesen elmondjuk egymásnak, amit
gondolunk.
PUTTÓ No mondd...
TIN Én szívesen kimennék hozzájuk egy kicsit... Persze csak
néhány órára, esetleg egy fél napra... Olyan kíváncsi lennék
rá, hogy mi változott. Mi a véleményed a dolgról?
PUTTÓ Időpocsékolásnak tartom.
TIN Ki tudja, lehet, hogy azóta született néhány olyan ember
náluk, aki már másként látja...
PUTTÓ Ők ugyanígy a szobájukban ülnek és arról beszélnek,
amiről mi.
TIN Az is lehet, hogy közben világra jött valaki, aki...
PUTTÓ Aki kitalált valami újat?
TIN Erre gondoltam.
PUTTÓ Az benne volna a lapokban.
TIN De nincs benne...
PUTTÓ Tin, valóságos újdonságdömping van Li-potban.
Naponta tűnnek fel és kerülnek süllyesztőbe a legkülön-
bözőbb megváltók. Mindenkinek csak az új kell. Ámokfutó
divatja van az újdonságkergetésnek. Ha mélyebben belegon-
dolunk, ez a jelenség semmi többet nem jelent, mint hogy
nem jó nekik, ami van.
TIN Vagyis az életük naponta tragédia, de hosszú távon
vígjáték – ahogy mondani szoktad.
PUTTÓ Ez a keserű tényállás, aki hosszú időn át figyelni őket,
csak nevetget rajtuk.
TIN Nem szeretem a cinizmusodat.
PUTTÓ Ez nem cinizmus.
TIN De igen.
PUTTÓ Neked fogalmad sincs a kinti életéről.
TIN Mintha a férjhezmenetelem előtt nem Li-potban éltem
volna.
PUTTÓ Negyven évvel ezelőtt közöttük éltél tizenhat évig. De
negyven év alatt szinte semmi érdeklődést nem mutattál az
iránt, hogy mi történik náluk. Te csak annyit tudsz róluk,
amennyit tőlem hallasz.
TIN Annyi nekem elég is.
PUTTÓ Amellett, mint a legtöbb ember, meglehetősen feledé-
keny vagy. Úgy látszik, elfelejtetted azokat a napokat, amikor
a házak fedezékbe zuhantak. Nem emlékszel az aknavetők ál-

tal megvilágított éjszakákra és a védtelen lényekre, akik csupaszon állnak, és szeretnének a föld alá bújni a meztelen ég alatt, de nem képesek megtenni, mert nem akar megnyílni a föld alattuk.

TIN Jaj, nem szabad ilyet tenni... nem, nem szabad! Álomban sokszor esik még ma is... és az eső csorog a halottak sápadt arcán. Ilyenkor heves szívdobogással felriadok, felkattintom a lámpát, és órákig ülök az ágyamban.

PUTTÓ Aki az emlékeiben él, rózsaszínűre festi a múltat... Belehallgatok egy kicsit a hírekbe, ha megengeded.

TIN Bevallok valamit, Puttó! A hosszú évek alatt kitaláltam egy játékot. Amíg te rádiózol, én leolvasom az arcodról, hogy mi a műsor. Eleinte sokat hibáztam, de most már kilencvenöt százalékra eltalálom. A bizonytalan tényező: a foci. A mai napig nem tudom leolvasni az arcodról, hogy futballmérkőzést közvetítenek, vagy híreket adnak. Te a meccs közben ugyanolyan pofákat vágasz, mint a hírek alatt. Lehet, hogy nem szép tőlem, de én nem kedvelem a szurkolókat. A futballista az igen, lohol a labda után, de a szurkoló csak szotyolázik a pálya szélén, és ha nem tetszik neki valami, akkor morog.

PUTTÓ Vagyis, amíg a li-potiak szorgalmasan végzik a dolgukat, én rosszindulattal telten ücsörgök a pálya szélén, és piszkolódok.

TIN Mikor fogod tisztességesen elmagyarázni, hogy miért olyan fontos neked, ami Li-potban történik, ha egyszer megszakítottál velük minden kapcsolatot?

PUTTÓ Erre nem könnyű válaszolni... Azt hiszem, azért, mert én is ember vagyok. És bár az egyes emberről és az emberi társadalomról lesújtó a véleményem, tudatában vagyok annak, hogy én is közéjük tartozom. Ezért – bármilyen hihetetlennek tűnik számodra – szívemen fekszik az emberiség sorsa.

TIN Szerintem te nem egyszerűen rossz véleménnyel vagy rólok, hanem kifejezetten utálok őket.

PUTTÓ Ez nem igaz.

TIN Minél rosszabbul megy nekik, te annál boldogabb vagy.

PUTTÓ Az a baj, hogy neked fogalmad sincs arról, mi történik Li-potban. Azért nem érted, mert ez a szoba megkímél a valóságtól. Lépten-nyomon megalázzák az embert. Ha Li-potban jársz, olyan, mintha nem is lennél. Egy szempillantás alatt tönkretesznek, vagy ha nem tetszik a képed, egyszerűen kiiktatnak. Nem számít, hogy ki vagy. Egyetlen dolog van, amit nem vehetnek el tőled. Tudod, mi az? Hogy átlátsz rajtuk. Hogy mi fog történni velünk, abba nincs beleszólásunk. Ami igazán lényeges számunkra, vastag dossziékba zárt titok. Nehéz, nehéz lenyelni, hogy az események menetére nincs befolyásunk. Mert ahogy nincs közünk hozzá, hányat fordul a Föld alattunk, nincs közünk ahhoz sem, hogy a világ milyen irányba indul. Semmi közünk semmihez. Semmi közünk a világhoz. De én nem hagyom magam az orromnál fogva vezetni. Nekem nem járhatnak túl az eszemen, mert átlátok rajtuk. Átlátok a szitán. Ezért csavarom ki belőlük a legapróbb híreket, olvasom utolsó leheletemig az újságokat, ha egyszer úgy érezném, hogy nem tudok átlátni rajtuk, azt gondolnám, hogy nem vagyok külön az állatnál.

RÁDIÓ Szevasztok... na, ki vagyok? Ez a Szabadság adó. Kedves hallgatóság, tízezrek gyülekeznek itt a központi téren, kezükben feliratokat cincál a szél, egyre-másra lobbannak fel a kis lángocskák a fáklyák hegyén. A mellékutcákban, kisebb tereken is sokan várokoznak, pedig csak két óra múlva indul el a menet a város szívéen át a Parlamenthez. A világ nagy-

városaiban a helyzet nyugodt. A belügyminiszter úr kér beneteket, hogy érett, fegyelmezett állampolgári magatartást tanúsítsatok. Ha lehet, tartózkodjatok a szélsőséges megnyilvánulásoktól. Ne is menjetek arrafelé, ahol ilyen csúnya dolgokra készülődnek. Mindenesetre az államrendőrség felkészült minden eshetőségre. És most: az egészségügyi dolgozók szakszervezetének üzenetét olvasom fel, ők arra kéri a lakosságot, hogy a netán előforduló balesetek során őrizzék meg a higgadságot!

TIN Mi ez?

Puttó új állomást keres

RÁDIÓ A fővárosban emberfolyam hömpölyög az utakon. A nagyobb tereken zászlókat lengetve, táblákkal, feliratokkal gyülekeznek.

TIN Mi készül Li-potban?

PUTTÓ Ne nyugtalankodj!

TIN Mégis, mi ez?

PUTTÓ Ünnepelnek. Ha nem tudnád, a nagy világégés ma negyven éve ért véget.

TIN Ezek szerint együtt ünnepelnek velünk?... Sosem gondoltam rá, hogy az ő békéjük egyidős a miénkkel.

PUTTÓ Estefelé közelebből is meghallgathatod őket. Vonyítani fognak, mint a sakálok. Éjjel libegő fények villognak a függönyünkön, sárga, vörös, lila lángnyelvek imbolyognak a plafonon.

TIN Az ilyesmitől rossz emlékeim támadnak.

PUTTÓ Nincs mitől tartanod. Addigra leisszák magukat a sárga földig. Kitornek néhány kerítést, összekalapálnak pár gyereket, ha szerencsénk lesz, nem hajtanak be fél téglát az ablakunkon. Szóval lesz egy kis felfordulás, zűrzavar, megünneplik, hogy béke van.

TIN Ha úgy nézzük, kedves dolog.

PUTTÓ Hamarosan elindul a menet. A háziasszonyok kifutnak a konyhájukból az erkélyre integetni a fiaiknak. Szemüket elfutja a könny, zsíros kezükkel a kötényükben zsebkendő után matatnak. Jólesik meghatódni, főként, ha az ember szerelemre már nem gondolhat. A bógés maga a gyönyörűség, a másik nimmel folytatott hercehurca nélkül.

TIN Nagyon keserű vagy, nagyon epés. Ma szántszándékkal keresed mindenben a rosszat.

PUTTÓ Megjelennek a választott kiválasztottak. Az emberek sikongatnak, mint a hullámfürdőben, amikor meglátják őket. Ők pedig kiemelik közülük azokat, akik a leglelkesebben néznek rájuk. Ezekre a fiúkra és lányokra fogják bízni a jövőt. Ha megkérdeznéd őket, vajon miért, azt felelnék: ezeknek az emberkének nagy a hitük, és a jövő építése szempontjából ez a legfontosabb. A történelem során azonban gyakran következnek el olyan idők, amikor nincs miben hinni. De ők rendületlenül azt lesik, hogy az ifjak arcukatán hogy feszül a mimika egyenruhájára. És nem eresztik be maguk közé, akin nincs ott. Sokszor fejre állt már a világ amiatt, hogy azokra bízta a jövőjét, akik hittek benne. Hinni ugyanis csak egyetlen dologban lehet: az igazságban. A becsületben, abban, hogy a jó elnyeri jutalmát, ha máskor nem, valamikor az öröklétben. Látott valaki olyat, hogy a becsületes ember magabiztos volna, míg vele szemben a becstelen bizonytalan? Hogy az okos kevesebbet kételkedik magában, mint a buta? Lehet hinni abban, hogy hamarosan testvér lesz mindenki, hogy egyek vagyunk az Örökkévalóban, valamiben, ami az

egy emberen túli, de benne van mindannyiunkban? Li-potban manapság azt mondják: hiszünk az egyén szabadságában. Sajnos nem lehet hinni az egyéni szabadságban, csak az egyenlő szabadságban. A li-potiak azonban lemondtak az igazságról. Ehelyett naponta százszor ismétlik: hiszek önmagamban, hiszek önmagamban. Nincs már érzékük ahhoz, hogy a bizni és a hinni ígét megkülönböztessék egymástól. Magunkban bizni önbizalom, magunkban hinni önhittség. A magukban hívők kisebb-nagyobb mértékben bolondok. A jövőben hívők hazugok.

TIN Ne beszélj erről tovább, Puttó! Még sosem láttalak ilyen feldúltnak.

PUTTÓ Sosem találkoztam olyan emberrel Li-potban, aki ne akart volna azonnal fölém kerekedni valamilyen módon, aki beéri annyival, hogy egyenlő velem, se több, se kevesebb, mint én vagyok. Mikor a legotrombább érdekek szitává lótték a falakat, azt gondoltam, most valami új kezdődik. Milyen ostoba voltam! Arra törekszik mindenki, hogy ő tekerje a húsdarálót, semmi más célt nem ismernek.

TIN Most már igazán elég! Így kell eltölteni ezt a szép estét? Füttyölök rá, hogy mi történik náluk. Nem a li-potiakhoz mentem feleségül, hanem hozzád. Nem akarok többet hallani rólok! Vedd úgy, hogy ez ultimátum!... Most pedig szedd elő a gyertyákat, és szépen gyújtsd meg őket! Rendben van. Mire elkészülsz velem, én is itt leszek. Ünnepeles percek következnek. (El)

PUTTÓ Mit csinálsz?

TIN (bentről) Titok, drágám, titok! De annyit mondok, fényesen világítsanak a gyertyák, mert meglepetés készülődik.

PUTTÓ Azt hiszed, nem találom ki, hogy mi?

TIN Mi, te nagyokos?

PUTTÓ Valami édesség... Nem válaszolsz?

TIN Jól hallod.

PUTTÓ De soká elvagy.

TIN Mindjárt készen vagyok.

PUTTÓ Mondanék még valamit.

TIN Ajaj!

PUTTÓ De nem olyan lesz, mint az előbbi volt.

TIN Csak akkor egyezem bele, ha nem rontod el az ünnepi hangulatot.

PUTTÓ Egy történetet szeretnék elmondani a gyerekkoromból. Ez az eset jól megvilágítja, hogy milyen vagyok. Kíváncsi lennék rá, te hogyan látod... Mondhatom?

TIN Jó, hallgatom.

PUTTÓ Kisgyerekkoromban, iskola után sokat kóboroltunk a pajtásaimmal.

TIN Égnek a gyertyák?

PUTTÓ Még nem mindegyik.

TIN Akkor gyújtsd meg a többit is.

PUTTÓ Mátis gyújtom... Ezt úgy hívtuk, hogy csapatozunk... Milyen érdekes...

TIN Micsoda?

PUTTÓ Már akkor is az ellenséget kerestük! Mert anélkül egy csapat semmit sem ér, ha senkit nem lehet fejbe vágni. Hosszú ideig kutattunk, nem tűnik-e fel valamilyen ellenséges csapat a láthatáron, ami nélkül természetesen semmi értelme sincs a hadviselésnek. De egy nap – lássatok csodát – fölfedeztünk egy másik falkát, amelynek minden tagja éppolyan lázban égett, mint mi, hogy tudniillik mikor találunk egy másik bandériumot, amelynek megmutathatják, hogy mi a magyarok istene. A két fél találkozott. Figyelsz rám?

TIN Figyelek, drágám! Találkoztatok egy másik sereggel.

PUTTÓ Mindkét fél husángokkal érkezett. A résztvevőkön némi zavar érződött, mivel az ott lévők közül senki sem csapott még egy másik embert fejbe doronggal, ami most elkerülhetetlennek látszott. Hátat fordítani már nem lehetett, mert aki megfutamodik, az gyáva lesz, és akit gyávanak minősítenek, az jobban teszi, ha elbujdosik, mert ezentúl bárki a szemébe nevet, és az élcelődések örök céltáblájává válik. A két ellenséges fél felvonult, azután egymást kerülgetve elkezdett erkölcsi indítékot keresni. Mert csak úgy, minden erkölcsi alap nélkül beverni valakinek a fejét, az már gyerekfejjel sem esik igazán jól. Az ellenség erős vezére valamiért engem bökött ki. Farkasszemet nézett velem. Én nem tudok sokáig mereven nézni, a szemem könnybe lábadt. – Sírsz?! – kiáltott fel diadalittasan, talált ugyanis egy okot, amelytől embertársán fölülemelkedni érezhette magát, a bátor fölénye volt ez a gyávanal szemben. Elsötétült előttem a világ, nem láttam és nem hallottam szégyenemben. Nevetésre, üdvivalgásra ocsúdtam. Csapatom réges-rég elszelelt már egyetlen ütészváltás nélkül. Egyedül álltam az ellenség gyűrűjében. Mikor meggyőződtem róla, hogy mindenki elfutott, akkor hangos gúnyolódások és röhögések kíséretében én is futni kezdtem.

TIN (belép, tapsol) Bravó!... Bravó!...

PUTTÓ Miért tapsolsz?

TIN Neked tapsolok, drágám.

PUTTÓ ...de miért?

TIN Nem taglóztál le senkit, mégis a helyeden maradtál, és kitartottál az utolsó pillanatig.

PUTTÓ Szerinted különbül viselkedtem náluk?

TIN Úgy viselkedtél, mint egy gentleman.

PUTTÓ Komolyan mondom?

TIN Ennél többet nem lehet egy embertől elvárni.

PUTTÓ Csak az a baj, tudod, hogy a tálalás nagyon erősen befolyásol a véleményalkotásban. Ha például sokáig egy irányból kapod az információkat, akkor előbb-utóbb azt veszed észre, hogy ugyanúgy kezdesz gondolkodni, mint az, aki az információt adja.

TIN Csacsiság, drágám! Te Li-potból kapod az információidat, mégis pont fordítva gondolkodsz, mint ők.

PUTTÓ Ez igaz. De valóban így van-e, vagy ez csak a látszat?

TIN Ne kezd elölről... ne kezd elölről, mert szétrobbanok!

PUTTÓ Jó...

TIN Oltsd el a villanyt, és tegyél föl egy lemezt a korongra!

PUTTÓ Tin, te közben átöltöztél?

TIN Na végre... Át! Hogy tetszik?

PUTTÓ El vagyok ámulva.

TIN Igazán?

PUTTÓ Még sosem láttam rajtad ezt a ruhát.

TIN Nem is láthattad, mert még nem volt rajtam.

PUTTÓ Hogy lehet az?

TIN Én készítettem.

PUTTÓ Mikor?

TIN A mai alkalomra.

PUTTÓ Nem is vettem észre.

TIN Mit veszel te észre? Még azt sem vennéd észre, ha elrabolnának... Nem forog a lemez...

PUTTÓ Mit rakjak föl?

TIN Amit odakészítettem.

PUTTÓ Tényleg. Ezt?

TIN Drága Puttó! Az angyalszárnyú gondviselés intézte úgy,

hogy találkozunk mi ketten. Nem gondoltam, hogy ilyen jól el lehet valakivel tölteni negyven évet. Köszönöm a sok kedvességet, vidámságot, boldogságot.

PUTTÓ Én... én köszönöm... köszönök mindent...

TIN Fogadd szeretettel hitvesi ajándékomat. De mielőtt kibontanád, kérj fel táncolni!... Felkérnél?

PUTTÓ Szabad?

TIN Nem is tudom! Emlékszel, eleinte minden este táncoltunk.

PUTTÓ Amíg tartottak a mézeshetek.

TIN Később is gyakran rendeztünk bált, de akkor már nem olyan sűrűn. Mi van veled?

PUTTÓ Mi lenne?

TIN Ki vele, hadd halljam!

PUTTÓ Te meg vagy győződve arról, hogy elfeledkeztem az évfordulónkról.

TIN Ó, még mindig a virágon rágódsz?

PUTTÓ Pedig kétszer is odaszóltam.

TIN Ne mérgeledj, árt az arcbőrödnek! Emlékszel, volt egy specialitásunk, egy fordulás. Valahogy így csináltuk.

PUTTÓ Á... nem, nem úgy volt.

TIN Hanem?

PUTTÓ Hanem így.

TIN Így, így, így, tényleg, tényleg, neked milyen kitűnő emlékezőtehetséged van, Puttó! Hová kalandozol? Látom, hogy már megint ott jár az eszed, ahol nem kéne járnia. Mire gondolsz?

PUTTÓ Nem, semmi, semmi...

TIN Mégis.

PUTTÓ Csak arra, hogy te gyönyörűen fel vagy öltözve, én meg hétköznapi ruhában ugrabugrálok.

TIN Eddig örömmel vetted, ha csinos vagyok.

PUTTÓ Örülök most is... örülök... olyan boldog vagyok.

TIN Veszem észre. Te Puttó, ennyi idő után már bevallhatom: én mindig annyira igyekeztem kicsinosítani magam. Tudod, miért?

PUTTÓ Miért?

TIN Hogy ne kelljen szégyenkezned miattam.

PUTTÓ Ki előtt szégyenkezhettem volna?

TIN Nem mindegy? Magad előtt. Hogy milyen ronda szipirtyó vagyok.

PUTTÓ Te angyal! Te, te... te tudod, hogy napról napra szebb vagy?

TIN Hahaha... Olyanokat mondj, amilyeneket el is lehet hinni.

PUTTÓ A legtöbb nő... hogyis mondjam csak... idővel megrendül. De te nem...

TIN No nézd csak!

PUTTÓ Mert belőled valami belső szépség árad.

TIN Haha... Belső szépség... haha...

PUTTÓ Mikor megláttalak, kedves reménység voltál nekem... / negyven év elszállt, s negyvenszer szebb az életem.

TIN Mi ez? Egy vers?

PUTTÓ Epigramma.

TIN Ki írta?

PUTTÓ Én.

TIN Mikor?

PUTTÓ A mai napra.

TIN Jaj, de szép... Ó, de kedves vagy, Puttó! Látod, azért mégiscsak kaptam tőled én is valamit. Nem mondanád el még egyszer?

PUTTÓ Ha lehetne, inkább nem.

TIN Akkor bontsuk ki az ajándékodat... Mi ez, mit találunk a dobozban? Egy szép nyakkendő... Felpróbálsz? Hű, de elegáns vagy, de elegáns! Remekül illik a hajszínedhez. Mind-

járt hozok egy tükröt.

PUTTÓ Te ugye meg vagy győződve arról, hogy elfeledkeztem a napunkról.

TIN Még mindig ott tartasz?

PUTTÓ Hiába is állítanék akármit.

TIN Remélem, nem akarsz rázendíteni újból a virágáriára.

PUTTÓ El vagyok keseredve. Így elrontani ezt a szép estét!

TIN Legközelebb ügyesebben intézed.

PUTTÓ Legközelebb? Ilyen alkalom nem lesz még egy az életben. Ezt a felelőtleniséget!

TIN Ne ezzel foglalkozz... Inkább kösd föl a nyakkendődet!

PUTTÓ Minek... úgyse hordom.

TIN Vedd tudomásul, hogy nem ők rontják el az estét, hanem te, a szűnni nem akaró morgolódásaiddal, a mogorvaságoddal.

PUTTÓ Igazad van, morgó medve vagyok. Már az óvodában is így hívtak. Azt, hogy életidegen volnék, valahogy még természetesnek is találnám. Sokkal jobban aggaszt, hogy egyszer még kiderül: gyávaságból tettem mindent úgy, ahogy csináltam.

TIN Megmondjam, mi a te bajod? Hogy teleszívod magad ecettel... Apropos, tudod, mi hiányzik az ünnepünkhöz?

PUTTÓ Mi?

TIN Én mondjam meg? Kóstoljuk meg, amit ők isznak ilyenkor.

PUTTÓ A bizonyos szeszt?

TIN Óvatosan meghúzzuk, aztán mintha mi sem történt volna, visszarakjuk a helyére.

PUTTÓ Azoknak tettük félre, akik a halálunk után bejönnek hozzánk, és megtalálnak bennünket.

TIN Marad még nekik bőven, mi csak belekortyintunk.

PUTTÓ Jó... behozom. (El)

TIN Tudod, merre van?

PUTTÓ Úgy emlékszem, lent a sarokban.

TIN Inkább a befőttek közt nézd meg.

PUTTÓ Azt hiszem, megtaláltam... kicsit poros.

TIN Poharat nem kell hozni.

PUTTÓ Miért?

TIN Meghúzzuk...

PUTTÓ Csak úgy? Üvegből?

TIN Naná!

PUTTÓ Beleiszunk az italukba?

TIN Mielőtt hosszabb fejtegetésbe fognál, add ide! Egész jó! Igyál belőle te is! Ezek ott kint tudják azért, hogy mi a jó.

PUTTÓ Vigyázz! Megzsibogtat, aztán a fejedbe száll, és a végén elmegy az eszed tőle.

TIN Amikor először voltam szerelmes, az dobogtatta így meg a szívemet.

PUTTÓ Először? Hát hányszor voltál szerelmes?

TIN Kétszer. A lányok már gyerekkorukban kezdik, nem tudtad?

PUTTÓ Nem...

TIN És megmondjam, hol történt? A templomban. Ott csapott belém a mennykő. A falon derűs szemű szentek képei lógtak. Különösen egy fiatal barna nézett rám kedvesen a meleg barna szemével. Olyan szelíd volt a tekintete, hogy egy csapásra leomlott minden akadály közöttünk. Ha csak elhaladtam előtte, ujjongani kezdett a lelkem. Uramisten, vajon a mostani kislányok is olyan szerelmesek Li-potban, mint amilyen én voltam? Emlékszem, egy délelőtt – kevesen voltak a templomban – megálltam előtte, felé akartam emelni az államat, mert úgy gondoltam, hogy az jól áll nekem, amikor

váratlanul, mélyen, öblösen felbúgott az orgona, mintha a föld alól szólna... És én... rettenetesen elszégyelltem magam.

PUTTÓ Miért?

TIN Úgy éreztem magam, mint akit rajtakaptak. Mintha megdorgálna valaki, aki belelát a gondolataimba. Zavarba estem. Ettől kezdve másfél órán át keringtem a templom körül, mielőtt beléptem volna, de nem tudtam megállni mégsem, hogy ne lássam. Én csak lopva pillantottam rá, de ő – úgy éreztem – örökké rajtam tartja a szemét. Ha mégis egymásba kulcsolódott a tekintetünk: jégvárta pattant a szívemen. Egy sóhajlás, és olyanná vált a testem, mint a nagy színes rózsablak, amelyen át fényesség ömlik a templomba. Megforrósodott a leheletem. Úgy éreztem, hogy a hajszálaim közt parányi kalapáccsal, kicsi üllőkön ütnek. Fülíg szerelmes voltam, pedig úgy éreztem, minden tisztességtelen és tisztességes lépésemet figyeli valaki a magasból.

PUTTÓ No és?...

TIN Nagyjából ennyi.

PUTTÓ Egyszer csak abbamaradt a románcotok.

TIN Igen. Új dolgok jöttek... elkerültünk a környékről, aztán elkezdődött a háború...

PUTTÓ És a kis, csacsi lány kinötte ezt a buta játékot.

TIN Nem játék volt, több annál. Ez szerelem volt.

PUTTÓ Egy képbe?

TIN Hányan beleszeretnek egy képmásba? Egy színész fényképébe, akit közről sosem látnak. Azért lett belőle szerelem, mert komolyan vettem.

PUTTÓ Habár egy kicsit egyoldalúra sikeredett a kapcsolatok.

TIN Szeretett ő is, éreztem.

PUTTÓ A falon...

TIN Nézd, most is veritékgöngyök csillognak a markomban, ha rá gondolok. Fogd meg a kezem! Érzed te is? Sebesebben ver a szívem. Elhiszed már, hogy igazi volt?

PUTTÓ Lehetséges... lehetséges, hiszen csak az lehet igazi, ami gyerekes egy kicsit... Legalábbis itt, a szobánkban.

TIN Ezt meg hogy kell érteni?

PUTTÓ Úgy, hogy a te érzelmeid a falon kívül nem létezhetnek. Nem maradhattak volna életben, odakint már magzatkorukban elvetélnek. Tudod, mi a neve annak, amit elmondnál náluk? Gyerekes sületlenség, szégyen, betegség, amiből már rég ki kellett volna gyógyulni, vagy mélyen hallgatni kellene róla annak, aki valamilyen okból nem képes ezeket a képzelgéseit kihullatni az emlékezete rostáján.

TIN Micsoda badarság, az érzelmeim az enyéme, függetlenül attól, hogy hol élek.

PUTTÓ Mennyire tévedsz, drágaságom, mennyire tévedsz, nem is hinnéd!

TIN Mintha Li-potban nem volnának szép érzések.

PUTTÓ Szép érzések, szép érzések... Jaj, Istenem! Ennek a két szónak nincs is értelme náluk. Komolyabb körökben ezeket a szavakat ki sem ejtik a szájukon. Tudod, hol vannak a szép érzések? A kocsmában. Ahol pálinkafénynél, az asztal alatt nők szoknyái alá nyúlkálnak a palimadarak. Tudod, mi a szép érzelem? Ostya, amit ha beveszel, szépnek hiszed azt, ami csúnya. Bármelyik ember egy szempillantás alatt elhítheti magát a feketéről, hogy fehér, ha egy kicsit akarja. A szép bennünk van. És tudod, miért? Hogy be lehessen festeni vele a kinti csúnyát. És ha kell, be is festjük. Márpedig mikor nem kell?

TIN Nem szeretem, amikor ilyeneket mondasz.

PUTTÓ Hányingert keltő, hogy a szép mennyire szubjektív valami.

TIN Meddig kell még hallgatni ezt az ordináréságot?

PUTTÓ Az első csók után legszívesebben hánytál volna, nem? És az első slukk cigaretta után is.

TIN Elég legyen!

PUTTÓ Mikor legelőször dugta valaki a szádba a nyelvét, ne mondd, hogy az a mennyországba repülés következett be, amiről álmodtál.

TIN Te voltál az, bár ne lettél volna! Te ocsmány disznó!

PUTTÓ Igazán?

TIN Igen.

PUTTÓ Ebben legalább én voltam az első?

TIN Te voltál sajnós.

PUTTÓ De nem az egyedüli... mert volt még más is...

TIN Volt bizony.

PUTTÓ Kicsoda?

TIN Nem mondom meg.

PUTTÓ Pedig nekem tudnom kell.

TIN Akkor találd ki!

PUTTÓ Nem hiszek neked.

TIN Miért?

PUTTÓ Mert amióta együtt vagyunk, nem voltál egyedül egy fél órát sem.

TIN No és az éjszakák? Amíg te alszol, felveszem a ruhámat, és órákon át sétálok Li-potban.

PUTTÓ Ezt nem hiszem.

TIN Nem? Miért nem?

PUTTÓ Mert képtelenség.

TIN De egyszer-kétszer... azért csak elképzelhető, hogy kimentem, nem?

PUTTÓ Ki akarsz hozni a béketűrésből.

TIN Lehet, hogy még a szobából sem kellett kilépnem. Hiába rekeszted be az ajtót, negyven év alatt csak bevetődik ide valaki.

PUTTÓ A huszonöt évvel ezelőttivel jössz elő? *(Nevet)*

TIN Gondolhatnék éppen rá is.

PUTTÓ A házassági évfordulónkon kiderül, hogy a feleségem huszonöt évvel ezelőtt megcsalt egy részeg koldussal?

TIN Miért is ne? Talán nem hihető?

PUTTÓ Nem is volt annyi időtök.

TIN Az a rövidke idő épp elég lehetett arra, hogy megbeszéljünk egy randevút. Egyébként sem volt koldus. És részeg sem. Épp csak egy kicsit ivott. Miért lett volna koldus? Talán azért, mert kért egy telefonérmét? Vasárnap délután járt itt, olyankor már nincs nyitva a trafik.

PUTTÓ Nem értjük egymást, drágám! Én másról beszélek. Lehet, hogy nem koldulásból tartotta fenn magát. Elképzelhető, hogy volt valami jövedelme, esetleg alkalmi munkája is...

TIN Tiszta volt.

PUTTÓ Legalábbis a ruhája.

TIN Tiszta volt a lelke is.

PUTTÓ Na igen... Befejezhetem?

TIN Tessék.

PUTTÓ Szóval... ha lehet így fogalmazni, nem mint szakembert neveztem koldusnak – bár nagyon értette ezt a mesterséget –, hanem a módszere miatt. Ahogy szerencsétlenül megállt az ajtóban, az a bekéredzkedő tartás, a kezek csüggeteg alászállása, a csuklók felsóhajtottak, amikor megmozdultak. A magasajnálató arckifejezés... Beszéljek még róla? Az esengő kék szemek.

TIN Barna szeme volt.

PUTTÓ Kék.

TIN Barna.

PUTTÓ Kék.

TIN Talán én jobban tudom, te szóra se méltattad.

PUTTÓ Jó, legyen az övé is barna, ha már egyszer a barna szemekért rajongsz. Nálam ez nem kardinális kérdés. Érzelmi koldus volt, házaló lélek.

TIN Az meg micsoda?

PUTTÓ Megmondom. Úgy nézett rád, mintha te lennél az egyedüli menekítő, az egyetlen, aki segíthet rajta. Megtévesztett téged. Amikor nálad végzett, átment egy másik házba, másik lakásba, ott is teremtett egy kis intimitást, egy kis hangulatot, aztán ment a következőhöz. Érzelmekért házalt. Az idegenektől kikoldult szeretet narkotikum volt számára. Tele-szívta magát, de nem tudott, nem is mert mit kezdeni vele. Magába szívta, kielégült tőle, aztán elmenekült egy másik lakásba. Felháborít ez a magatartás. Undorodom ettől az embertől. Szégyenteljes, hogy mennyire nincs benne emberi méltóság, én szégyellem magam helyette, én érzem magam megalázva.

TIN Csoda, milyen jól sikerült megfigyelned, pedig mindjárt az első pillanatban gögösen elvonultál a konyhába, és tüntetőleg az újságod mögé húzódva töltötted azt a rövidke időt, amíg itt volt.

PUTTÓ Nagyon jól ismerem ezt a fajtát. Egyébként az egyedüli értéke a beszédes kifejezőkészsége volt, csodálatosan ki tudta nyilvánítani, hogy mit akar tőled. A koldulás eszménye állt a küszöbünkön, ő volt a koldulás maga.

TIN És mit akart elérni nálam?

PUTTÓ Összevissza hazudozott neked, hogy behízeleghesse magát nálad. És az a legelszomorítóbb, hogy jólesett neked a hízélgése, hogy örömet okozott a közeledésével.

TIN Szerinted, ha egyszer megérezné, hogy valóban bizhat valakiben, akkor... nem lehet, hogy megváltozna?

PUTTÓ Az ilyen férfi vészbe dönti a nőt. Ha közöttetek valami kapcsolat alakul ki, téged is tönkretett volna.

TIN Ebben tévedsz. Sohasem tett volna velem olyat. Amikor megkérte a kezemet, könnyek szöktek ki a szeméből. Hozzám még soha senki nem volt olyan jó, mint ön – ezt mondta. Erőnek erejével csókolgatni kezdte a kezemet: maga szép, okos és jó, maga mellett lehetnék valaki. Maga értelmet adna az életemnek. Miért hagyta, hogy bezárják ide? Ne engedje magát tétlenségre kárhozatni! Maga nem erre hivatott, maga kalitkába zárt pacsirta, akinek az ég csúcán kellene csiripelni, hogy mások is hallhassák. Maga másra, többre hivatott. Jöjjön el velem, könyörgök! Szókjünk el innen! Röpüljünk ki a kulcslyukon!

PUTTÓ Ez az ember hazudott neked...

TIN Persze én csak nevettem rajta. Ugyan, jóember! Ne tréfáljon! Ekkor azt mondta: látom, kételkedik. Hogy szavaimnak nagyobb hitelt adjak, mielőtt meghalok, küldök önnek egy szál csodálatos virágot. Azután lehajolt, még egyszer kezét csókolt, és elismételte: mielőtt meghalok, örök tiszteletem jeléül küldök önnek egy szál csodálatos virágot.

PUTTÓ De nem küldött.

TIN Még megérkezhet.

PUTTÓ Azt várhatod!

TIN És a te virágod vajon mikor érkezik meg?

PUTTÓ Még az is befuthat. Hamarabb, mint az övé. Nem is igaz ez a történet. Egyetlen szót sem hiszek el abból, amit

mondasz. Miért kell ilyeneket kitalálni? Azt hittem, te különb vagy mindenkinél, de látom, hogy ugyanolyan vagy, mint a többi. Miért kell ilyeneket kitalálni? Nem tudok így élni veled. Megkérdőjelezted a múltunkat. Nem tudok veled élni, ha nem bízol bennem.

TIN Hiszek neked, drágám, csak vicceltem. Egy árva szó sem igaz az egészből.

PUTTÓ Nem kérte meg a kezedet?

TIN Dehogyan kérte.

PUTTÓ És mi a helyzet a templomi szenttel?

TIN Az, sajnos, igaz volt. Egy kicsit későn jöttél.

PUTTÓ A virág miatt akartál bosszút állni?

TIN Á... dehogyan.

PUTTÓ Akkor miért csináltad ezt a cirkuszt?

TIN Tudod, milyen képzelődő vagyok!

PUTTÓ Szóval nem igaz?

TIN Mondom, hogy nem, épp csak belegendoltam, mi lenne, ha igaz volna.

PUTTÓ Ha ilyen képzelgő vagy, akkor a koldussal ugyanolyan viszonyban vagy, mint a szenttel.

TIN Mit képzelsz rólam? Egyetlenegyszer láttam.

PUTTÓ Akkor miért engedted, hogy kezét csókoljon?

TIN ...nem is csókolt kezét.

PUTTÓ Nagyon bizonytalanul mondom.

TIN (*elgondolkodva*) Nem, nem volt kézcsók.

PUTTÓ Megcsókolta a kezedet vagy nem?

TIN Nem csókolta meg... világosan emlékszem.

PUTTÓ Akkor miért gondolkodtál annyit?

TIN Huszonöt éve történt.

PUTTÓ Sosem lehet tudni nálad...

TIN Minek nézel engem? Én az egész fiatalságomat rád áldoztam. Tizenhat évesen lettem a feleséged. Tudom is én, kikkel élted ki magad, amikor még nem voltam.

PUTTÓ Jó, jó... hagyjuk. Nem könnyű eligazodni rajta, hogy mikor emlékszel, mikor képzelődöl...

TIN Tudod, néha megbicsaklik az ember nyelve, rákeveredik egy útra, ahonnan már nincs visszatérés... Későre jár... elalvás előtt nincs kedved egy parti dominóra?

PUTTÓ Utálom a dominót. Kiteszem, berakom, felszedem, lerakom... és még mindig ugyanott tartok.

TIN Nem kezdhettek fogócskázni.

PUTTÓ Pedig ahhoz több kedvem volna.

TIN Kergetőzünk egyet?

PUTTÓ Te bolond!

TIN Azelőtt mennyit fogócskáztunk.

PUTTÓ Akkor még bírtuk, szívem.

TIN Mit gondolsz, ha eliszkolnék előled, utol tudnál érni?... Kipróbáljuk?

PUTTÓ Egykettő, fuss, szedd a lábad!

Egy keveset futnak

TIN (*lerogy*) Nem bírom tovább... nem bírom... hú... hú!

PUTTÓ (*szintén lerogy*) Én sem.

TIN Teljesen elment az erőm...

PUTTÓ Én is kifulladtam.

TIN Alig kapok levegőt.

PUTTÓ Ez azért van, mert egész nap tespedünk.

TIN Lehet.

PUTTÓ Ha kifújtuk magunkat, nekivágunk még egyszer?

TIN Várjunk még egy kicsit.

PUTTÓ Szólj, ha kezdhetjük.
TIN Jó... mehet.
PUTTÓ Egy, kettő, három... (Fölkáll)

Tin a székében marad

Megfogtalak!
TIN Várjunk hosszabban.
PUTTÓ Te mondtad, hogy jöhettek.
TIN Visszaszívtam. Ül vissza a helyedre, és kezdjük újból.
PUTTÓ Jó, de most már te kergetsz engem.
TIN (fölugrik, megérinti Puttót) Te vagy a fogó!
PUTTÓ (ráüt Tin kezére) Most már te!
TIN Te!
PUTTÓ Te!

Nevetnek

Nem kaptam egérutat.

TIN Én se.
PUTTÓ Szaladj előlem!

Tin szalad

Fuss, mert elkaplak!

Futnak

Azért fogtál meg az előbb, mert nem adtál egérutat.
TIN Te is érvénytelenül csaptál rám. Még a székben ültem,
amikor rám vertél.

Mindketten lerogynak

PUTTÓ Hú, de elkaptam a szívdobogás... egész elbódultam! Te
hogyan vagy?
TIN Kicsit szédelgek... különben jól... És te?
PUTTÓ Rosszul. Kipurcantam... Add ide a kezedet.
TIN Hogyisne! Hogy megfogjál?
PUTTÓ Most nem játszunk... Add ide nyugodtan.

Egy kézzel összekapaszkodnak

TIN Kint már durrogatnak az esztelenek, mi meg azalatt jókat
játszunk a szobánkban. Valamit azért sajnálók...
PUTTÓ Mit?
TIN Hogy nem tudják ott kint, hogy milyen jó itt bent... Puttó,
lehet, hogy egyszer még minden jóra fordul?
PUTTÓ Naiv lélek vagy, Tin, naiv lélek.
TIN Hát a li-potiak nem akarnak boldogok lenni?
PUTTÓ Különlegesek akarnak lenni. Ez a legfőbb érték náluk.
Minden egyes li-poti embernek ez a leghőbb vágya. Csak az a
baj, hogy se cselekedni nem szeretnek, se unatkozni. Így
aztán nem könnyű különlegesnek lenni Li-potban. Viszont
örölni nem olyan nehéz... azt szeretik... sok kicsi Hamlet.
Őrlődni a végtelenségig. Ez szinte olyan, mintha élnének.
Megtévesztő, ahogy a szerénységről papolnak, de valójában
reggeltől estig abban tetszeleg mindenki, hogy különb, mint
a többi. Akinek nincs elég önbizalma, behódol valakinek, de
mihelyt teheti, rögtön megtorolja rajta, mert az első adódó

alkalommal letapossa a trónról. Úgy tekintenek magukra,
mintha különlegességek volnának, ritka desszert vagy egy
kiváló évjáratú bor. Szerelmesek a rendkívüliség érzetében.
Szerintem ez az egyetlen magyarázata annak, hogy képesek
beleszeretni egy másik emberbe. Ha nem tartanák különleges
dolognak a szerelmet, egyikük se venné a fáradságot, hogy
kipróbálja. De nehogy azt hidd, hogy komolyan érdeklő őket,
hogy ők maguk mi a fenéire vágyanak. Eszükbe se jut elgondol-
kodni azon, hogy mire volna szükségük. Így aztán se elfo-
gadni nem tudják magukat, se változtatni nem tudnak
magukon. Érzelmük buborékvilágában élnek. Nem is tehet-
nek mást, mivel nem látnak. Csak éreznek. De az érzéseik
tisztázatlanok, ezért állandó bizonytalanság kíséri őket. Így
hát nem marad számukra más, mint a vívódások valósága. S
ha néha-néha meglegyinti őket a siker boldogsága, elég
önteltek ahhoz, hogy azt képzeljék, ez most már örökre így is
marad. Világ végén valahol / fut az utolsó villamos / sikolt,
míg fenn az ég forog / csak a havas hold kóborog / csak a
havas hold kóborog. / Világ végén valahol / örökké örül a
malom / örleménye a fagyok / lisztje csikorgó csillagok.

TIN Ki írta ezt?

PUTTÓ Anonymus. Az emlékek elhervadnak, tetteink megfony-
nyadnak... de az őrlődésben öröklét van, az őrlődésben örök-
lét van... furcsa játék, furcsa... Futunk egyet?

TIN Óvatosan megpróbálkozunk vele, jó?

PUTTÓ Melyikünk is volt utoljára a fogó?

TIN (Puttó kezére üt) Te! (Futni kezd)

*Puttó megfogja, most Tin fut Puttó után. Körbeszaladnak.
Mindketten lerogynak, Tin a székbe, Puttó a földre roskad*

Puttó... gyorsan, gyorsan... nem kapok levegőt.
PUTTÓ Nem tudok... jönni most.
TIN Miért nem jössz ide? Mivel foglalkozol?
PUTTÓ Várj egy kicsit... mindjárt összeszedem magam.
TIN Jaj... jaj...
PUTTÓ (Tin fölött) Rosszul vagy?
TIN Majd elmúlik.
PUTTÓ Ne hozzak egy pohár vizet?
TIN Nem kell semmi.
PUTTÓ Akkor mit csináljak?
TIN Ül le mellém, és fogd meg a kezem.

Puttó megfogja a kezét

Mindjárt jobban érzem magam... Jól megkergettük egymást
az előbb.
PUTTÓ Jól, majd' belepusztultunk.

Nevetnek

TIN A végén minden játékba torkollik. Máskor is sportolunk?
PUTTÓ Ezentúl nem engedlek felelőtlenül rohangálni.
TIN Akkor játszunk hunyót.
PUTTÓ Hunyót? Három lépés után megtalállak.
TIN Nono, vannak itt olyan rejtett zugok, amelyekről egyedül
csak az tudhat, aki takarítani szokott. Kipróbáljuk?
Kipróbáljuk?
PUTTÓ Kipróbálhatjuk.
TIN Először én hunyok. (Fálnak fordul, és számol) Tíz, húsz,
harminc, negyven, ötven, hatvan, hetven, nyolcvan, kilenc-

ven, száz. Mindenki elbújt? Mert aki bújt, aki nem, megyek. *(Megfordul)* Mehetek?... Mehetek?... Hm? Mehetek?

PUTTÓ Jöhetsz.

TIN Ott vagy az asztal alatt.

PUTTÓ Nem ér. Így nem ér. Hunyjál még egyszer! De ne kérdezd meg, hogy hol vagyok, még egyszer nem válaszolok.

TIN Tíz, húsz, harminc, negyven, ötven, hatvan, hetven, nyolcvan, kilencven, száz. Jöhetek?

PUTTÓ Még nem.

TIN Akkor még egyszer. Tíz, húsz, harminc, negyven, ötven, hatvan, hetven, nyolcvan, kilencven, száz. És most? Hm... Nem mondtad, hogy nem, akkor aki bújt, aki nem, megyek. *(Különböző helyeken keresi)*

PUTTÓ *(állandóan változtatja a helyét, hol ide fut, hol oda)*
Kakukk!

TIN Az előbb a szekrényben voltál.

PUTTÓ Kakukk!

TIN Most szaladtál ki a sarokból.

PUTTÓ Kakukk!

TIN Most meg a fotel mögött voltál... Láttalak, láttalak, így nem játszom! Megállj csak, ha rám kerül a sor, úgy elbújok, hogy sose találj meg. Ítéletnapig fogsz keresni, de hiába. Várj csak, várj! Ott térdepelsz majd a küszöbön, úgy fogsz rimánkodni, hogy bújjak elő, de hiába. De hiába.

Puttó közben odamászik Tinhez, és megfogja a lábát

Segítség!

PUTTÓ *(visszahúzódik)* Kakukk!

TIN Azt hiszed, nem tudom, hogy te voltál? Ismerem az idétnel vicceidet.

PUTTÓ Kakukk, kakukk!

TIN Ne kakukkolj, nem vagyok a játszótársad.

PUTTÓ Én voltam az, Tin. Bevallom, hogy csaltam. Vállalom a hunyást. Akkor megyek. Bújj el, jó? Tíz, húsz, harminc, negyven, ötven, hatvan, hetven, nyolcvan, kilencven, száz. Bújj el! Bújj el, mert jövök. Tíz, húsz, harminc, negyven, ötven, hatvan, hetven, nyolcvan... mi az, nem bújtál el?

TIN Tessék a fal felé fordulni! *(Elbújik. Kinyitja a szoba világra nyíló ajtaját, és mögé áll)*

PUTTÓ Tíz, húsz, harminc, negyven, ötven, hatvan, hetven, nyolcvan, kilencven, száz. Lehet? Lehet? Lehet? Nem felelsz, mi? Nem vagy olyan bolond, mint én voltam. Na nézzük! Nyitva az ajtó. Valami csejt sejdíték. Ezzel el akarod terelni a figyelmemet, igaz? Hiába ravaszkodsz, olyan kicsi ez a lakás, hogy így is, úgy is két perc alatt megtalálalak. Na nézzük! Itt nincs. Itt sincs... itt sincs. Fel nem érem ésszel, hova bújhattott! Remélem, nem lettél rosszul! Ígérd meg, hogy ha a legkisebb rosszul fog el, azonnal szólsz, és rögtön felfüggesztjük a játékot. Ha úgy jönne rád a rosszul, hogy nem tudnál szólni, akkor kopogj! Jó? Hallod, amit mondok? Ne válaszolj! Ha ne adj' isten elszédülnél, hogy találnálak meg? Módszeresen átkutatok mindent. Nem létezik, hogy a saját otthonomban így el lehessen előlem bújni. Azt mondta, úgy elbújok, hogy térden állva fogok rimánkodni utána. Ha ítéletnapig keresem, akkor sem fogom megtalálni. Ez valami büntetés, hogy a li-potiakat kell bámulnom? Nem kényszeríthesz arra, hogy őket nézzem! Á... föladom. Föladom! Elbújtál, nem talállak, tiéd a dicsőség. Hallod, gyere elő! Itt az ideje, hogy véget vessünk ennek a mókának. Gyere elő, föladom. Föladom. Hallod? Ne csinálj úgy, mintha megsüketültél

volna! Jó, akkor várok. Elhelyezkedem a fotelban, és előveszem az újságot. Szerintem kényelmetlenebb helyed van, mint nekem. Figyelmeztetek valamire. Megállapodtunk abban, hogy nem lépünk ki a lakásból! Azt hiszed, nem tudom, hogy kimentél? Hogy kint állsz, a fal mellett? Gyere be! Gyere már be, mindjárt erre jön egy li-poti. Tin, Tin, legalább adj valami életjelt magadról! Könyörgök! A negyvenéves kapcsolatunkra! Ez nem jó játék. Elment volna? Ezt nem hiszem. Miért mondta, hogy térden állva fogok könyörögni a küszöbön? *(Kíront, szétnéz, rémülten visszafut)* Nincs itt! Úristen! Most mi lesz? Tin, hallod a hangom? Térden állva kérlek, gyere vissza. Megbántam mindent, amit elkövettem veled szemben. Rémületes egyedül lenni ebben a sarkig tárt ajtajú szobában. A világ végén vagyok, a semmibe lóg a lábam. Kiver a veríték. Úgy érzem, hogy zsugorodom. Már kisebb vagyok a szívemnél. Bocsáss meg nekem! Tudom, hogy sokszor rosszul viselkedtem veled. Rád kényszerítettem az akaratomat. Hányszor szégyelltem magam emiatt, csak nem mondtam. Ezentúl másképp lesz minden, csak gyere vissza! Megpróbáltam eltitkolni, a féltékenységet, de nem sikerült, kicsúsztott a markomból. Nagyon félek, nagyon félek, jaj, elhagyott.

TIN *(kopogtat az ajtón)* Puttó... Én vagyok az... Az ajtó mögött bújtam... *(Belöki az ajtót, amely becsukódik)* Itt vagyok, ragyogok.

PUTTÓ Minek köszönhetem, hogy megszólaltál?

TIN Haragszol?

PUTTÓ Mire vártál ilyen sokáig?

TIN Te is megfogtad a lábam...

PUTTÓ Az ártatlan tréfa volt.

TIN Ez is az volt.

PUTTÓ Ez olyan vicc volt, amitől égnek mered az ember haja.

Nem láttad, mennyire kétségbe vagyok esve? Azt hittem, meghalok.

TIN Jaj... Puttó!

PUTTÓ Valamit csak észre kellett venned abból, amit átélek...

Elvégre a feleségem voltál negyven évig. Nem tűnt fel neked, hogy szenvedek? Vagy vattát dugtál a füledbe?

TIN De... feltűnt...

PUTTÓ Akkor mire vártál az ajtó mögött?

TIN Ne haragudj rám...

PUTTÓ Szeretném tudni, hogy mi tartott vissza attól, hogy megszólalj!

TIN Nem is tudom... olyan kíváncsi voltam.

PUTTÓ Az isten szerelmére, mire voltál kíváncsi?

TIN Arra, hogy mi lesz...

PUTTÓ Felőled nyugodtan meghalhatok.

TIN Ne haragudj, drága Puttó...

PUTTÓ Ne kedveskedj velem! Most megmutattad, hogy segítenél rajtam a bajban. Ha a szemed előtt múlték ki, te a kisujjadat se mozdítanád utánam.

TIN Puttó... túlzás...

PUTTÓ Mosolyogva néznéd végig, ahogy agonizálok.

TIN Miket mondasz...

PUTTÓ Réges-rég feladtam már a játékot. Valósággal imádkoztam hozzád, hogy bújj elő, de mintha a falnak beszélnek. Azt hittem, elvesztem az eszemet.

TIN Bocsánatot kérek.

PUTTÓ Kitaláltam egy játékot.

TIN Mit?

PUTTÓ Játsszuk el, hogy meghaltam!

TIN Micsoda?
PUTTÓ Én fölfekszem az asztalra, mintha ravatal volna.
TIN Megbolondultál?
PUTTÓ Tessék, itt fekszem, a koporsóban. Most gyere ide, térdelj le mellém, és sirjál!
TIN Eszem ágában sincs.
PUTTÓ De igen... igen... Ne legyél ilyen köszívú! Ez csak játék.
TIN Szó sem lehet róla, nem játszunk a halállal.
PUTTÓ Szóval játékból nem veszel részt a temetésemen, mert a halál nem játék. De hogy a valóságban halálba taszíts, az már nem rondít bele a lelkivilágodba.
TIN Beszélj, amit akarsz, ilyet nem játszom.
PUTTÓ Álljon meg a menet! Te végignézted, mihez kezdenék, ha te nem volnál. Ilyen közéről nézted végig a kínládásomat. Tudod, milyen megalázó ez egy férfinak? Nem gondolod, hogy akkor nekem is jogom volna megtudni, hogy mit tennél te, ha én meghalnék? Legalább játékból.
TIN Hiába akarsz rávenni... megmondtam.
PUTTÓ Úgy szeretném látni, hogy szeretsz. Itt fekszem a ravatalon. Ne a halálom után mutasd meg, hogy mit jelentek neked, amikor már semmi örömet nem találok benne. Olyan nehezedre esik? Mondj egypár kedves szót fölöttem. Ez az utolsó kívánságom... Meglátod, milyen jó vicc lesz. Könnyörögve kérlek, gyászolj! Hullass néhány könnycseppet utánam... legalább játékból. Ez olyan nagy kérés?
TIN Látom, hogy ennek már sosem lesz vége...
PUTTÓ Ugye eljártszuk?
TIN Jó, mondok egy-két mondatot, de azzal vége.
PUTTÓ Köszönöm, drágaságom.
TIN De ha azt mondom, hogy elég, akkor szó nélkül tudomásul veszed, hogy befejeztük.
PUTTÓ Hát persze, megígérem. Különben is, ha nincs, aki sirasson, teljesen értelmetlen tovább játszani a halottat.
TIN Miért hagytál itt, Puttó? Mért mentél el ilyen korán... Milyen jó volna, ha még mindig együtt volnánk. Nem, ne haragudj...
PUTTÓ Mi az?
TIN Nem, nem... sajnálom, ez nem megy...
PUTTÓ Miért mondasz ilyet? Nagyon jól kezdődött. Kár volt megállni.
TIN Ahogy fekszel ott az asztalon... valahogy olyan, mintha tényleg meghaltál volna.
PUTTÓ Pedig nincs semmi bajom, hidd el, kitűnően érzem magam.
TIN Hiába... mégis...
PUTTÓ De hát pont ez a jó. Épp ez lenne a játék.
TIN Én nem tudok ilyet játszani.
PUTTÓ Mert nem akarod.
TIN Nem érted meg, hogy nekem ez kínszenvedés.
PUTTÓ Szenvedtem én is eleget, amikor az ajtó mögött álltál. Próbáld meg még egyszer. Olyan jól kezdted... Egyszer... Ledőlök... Az előbb kitűnő voltál.
TIN Hát egyedül hagytál ennyi év után... Nem, nem hiszem el, ez nem lehet igaz!... Ugye lehetetlen, hogy nem mozdulsz meg többé? Régóta kerülget bennünket a halál, de nem hittem el... nem tudtam... nem gondoltam, hogy ilyen közeli az a nap, amikor örökre el kell válnunk. Olyan váratlanul jött. Este még kint voltál a konyhában, és reggelre... Legalább elbúcsúzhattunk volna. Jobb volna nekem is veled, ott, ahol te vagy. A szomorúság elszorítja a torkomat... jaj... olyan nehéz a lelkem... jaj, jaj... Emlékszel, amikor év elején feltet-

tük a naptárt, azt mondtad: mindennap letépünk egy lapot, ki tudja, melyikkel szakad meg az életünk. Bárcsak én is meghaltam volna! Annyira nem akarom, nem akarom, hogy így legyen, és mégis így van. A függönyök ugyanúgy lógnak, mintha mi sem történt volna. Minden olyan közönyös, semmi sem vesz tudomást a bánatomról. Miért hagytál itt, Puttó? Annyira egyedül vagyok! Nincs senkim a földön, aki vigasztalni tudna.
PUTTÓ Egyetlenem, élek! Itt vagyok, ne sirjál!
TIN Milyen volt, jó?
PUTTÓ Megrendítő voltál. Alig bírtam megállni, hogy fel ne ugorjak, meg ne öleljelek, és összevegyessem a csókoljalak.
TIN Akkor most elégedett vagy...
PUTTÓ Meg vagyok hatva, csak hebegni tudok. Csodálatos, csodálatos, hogy ilyen teremtés a feleségem. Minek köszönhetem ezt a kegyet... Istenem... kiváltságos ember vagyok...
TIN Mert nekem nem volt jó...
PUTTÓ Szegénykém, többé nem játszunk ilyen kegyetlen játékot.
TIN Hagyjál.
PUTTÓ Valami baj van?
TIN Nincs, de ne ölelgess!
PUTTÓ Megharagudtál?
TIN Nem, csak szeretnék egyedül maradni.
PUTTÓ Akkor egy időre félrevonulok.
TIN Mit éreztél a játék alatt? Úgy érezted, hogy szeretlek?
PUTTÓ Hát persze...
TIN Nem volt igaz.
PUTTÓ Mi?
TIN Szinlelés volt.
PUTTÓ Pedig őszintének hatott. Még a könnyeid is potyogtak.
TIN Lehet, hogy hullott a könnyem, de a fejem tiszta maradt, és közben rájöttem valamire.
PUTTÓ Mire?
TIN Arra, hogy nem is olyan nehéz megválni valakitől, mint gondoltam.
PUTTÓ Hogy érted ezt?
TIN Most úgy érzem, hogy egyedül is egész jól ellenérek.
PUTTÓ Nem is sajnálnál?
TIN Sajnálalak, de túlélném.
PUTTÓ Pedig az előbb úgy tűnt, mintha jobban szeretnél saját magadnál.
TIN Nem, magamat jobban szeretem nálad.
PUTTÓ Talán ez természetes is, bár így kimondva olyan hüvösen hangzik.
TIN Ez a legrosszabb. Eddig attól félttem, mi lesz, ha elveszítelek, most inkább attól, hogy meghalsz, és én nem tudlak eléggé sajnálni.
PUTTÓ Valószínűleg én is magamat szeretem jobban.
TIN Nem érzed, hogy minden, ami létezik, hazugság, ha ez így van?
PUTTÓ Szerintem csak az a baj, hogy felzaklattak ezek a játékok.
TIN Gondolod? Úgy elfogott a csüggedés. Átjár rajtam a szomorúság, mint egy üres kabáton.
PUTTÓ Meglátod, segítenek a szorgos hétköznapiak a bajban. A mindennapi tevékenységeink, a másikkal való törődés.
TIN Szerinted hogy gördül le a függöny utánunk?
PUTTÓ Mire gondolsz?
TIN Hogy végződik az élet ebben a szobában?
PUTTÓ Milyen csacsiságokon töröd a fejed.

TIN Én sokszor gondolkodtam rajta. Mindig úgy képzeltem, ha egyszer valamelyikünk meghal, rövid időn belül utánahal a másik. Ez illene az életünkhöz, nem gondolod?

PUTTÓ Bizonyára igazad van.

TIN De szép is lenne meghalni valakiért, vagy belehalni valamibe, ami szép a világon!

PUTTÓ Butaságokat gondolsz.

TIN Nem gondolom, érzem. Csak az az élet ér valamit, amiért meg lehet halni.

PUTTÓ Feküdjünk le! Hosszú volt ez a nap.

TIN Segítesz levetközni?

PUTTÓ Hát persze.

TIN Vajon a kintiek is érezték már ezt, amit mi most? Én úgy érzem, mintha skatulya volnék egy dobozba téve, ami a mindenség koporsójában van. Ha kapcsolatba kerültünk volna velük, elmondhattunk volna nekik egyet s mást.

PUTTÓ Mit?

TIN Hogy milyen szép volt az életünk, hogyan lehet együtt élni negyven évig.

PUTTÓ Hm...

TIN Sokan lehetnek most kinn az utcákon?

PUTTÓ Sokan.

TIN Talán ő is köztük van.

PUTTÓ Tin, huszonöt éve járt nálunk, és legyünk őszinték magunkhoz, már akkor is elég rozoga volt.

TIN Lehetetlen, hogy nem él már. Megígérte, hogy még küld nekem valamit.

PUTTÓ Hazudott.

TIN Szerinted becsapott?

PUTTÓ Szerintem szórakozott veled.

TIN Féltékenységből mondod, attól félsz, hogy az ő virága hamarabb érkezik meg, mint a tiéd.

PUTTÓ Nem vagyok féltékeny rá, csak egy kicsit elegendem van belőle, és kezdettől fogva undorodom tőle.

TIN Ne bánts! Neki sem engedtem meg, hogy téged bántson.

PUTTÓ Hát én ugyanannyit számítok neked, mint ő?

TIN Bevallom, nem is tudom már, hogy létezett-e valójában. Tudod, hogy sokban hasonlítotok egymáshoz? Ha én nem volnék, lehet, hogy te is ott tartanál, ahol ő. Meleg emberi szóért kopogtatnál házról házra járva, és ha megkapnád azt a néhány kedves mondatot, eliszkolnál te is, mert nem bírnál magaddal az izgalomtól.

PUTTÓ Én meg úgy gondolom, hogy te már nem volnál az élők sorában, ha negyven évvel ezelőtt nem veszelk magamhoz a folyóparton.

TIN Engem megtalált volna más is.

PUTTÓ Nehogy azt képzeld, hogy te vagy az egyedüli nő a világon!

TIN Rájöttem, hogy mi a te bajod.

PUTTÓ No mi?

TIN Azt gondolod, hogy az önzés mozgat mindent a világon.

PUTTÓ Nehéz lenne megcáfolni, hogy így van.

TIN Te nem hiszel az emberi jóságban.

PUTTÓ Ezt azért nem mondanám...

TIN Megmondjam, miről lehet megismerni a jóságot? Arról, hogy súlytalan. Könnyű, mint a pehely, épp csak azért van egy kis súlya, hogy legyen. De inkább könnyebbnek érezzük a súlyától. Magától keletkezik, és amikor születik, nincs semmi teher rajtunk. Olyankor jelenik meg, amikor elfeledkezel magadról. A pusztá létezés: jóság. Ennyi. Neked az a bajod, hogy nem tudsz elfeledkezni magadról. Holnap egy félórára kinézek hozzájuk.

PUTTÓ Nem járulok hozzá.

TIN Nem kérek engedélyt tőled.

PUTTÓ Jót akarok neked, Tin... védeni akarlak.

TIN Akkor kiengedsz szépen, nem próbálsz megakadályozni.

PUTTÓ Nem eresztelek ki.

TIN Ez az a híres-nevezetes szabadság, egyenlőség meg ráadásul a szerelem is?

PUTTÓ Nem ezt fogadtuk meg negyven éve.

TIN Negyven évvel ezelőtt még gyerek voltam.

PUTTÓ Légy eszednél! Nem ismered ki magad, negyven év alatt minden megváltozott, eltaposnak.

TIN Nem hiszem el.

PUTTÓ Tudom, hogy mit teszek, hidd el! Megakadályozom, hogy kimenj, a te érdekedben.

TIN Engedj el, mert megfulladok melletted, halálszagod van.

PUTTÓ Mit mondasz?

TIN Halálszagú vagy! Engedj ki! Ki akarok menni azonnal.

PUTTÓ Mi vagyok én neked? Mit mondtál nekem?

TIN Halálszagú. Halálszagú vagy.

PUTTÓ Nem mész el innen! Kirázom belőled a lelket. Mi vagyok én? Hogy merészelsz ilyeneket mondani? Vedd tudomásul, hogy itt minden úgy lesz, ahogy negyven éve megfogadtuk. A feleségem vagy. Nem mész sehova. Becstelen! Vedd tudomásul! Mi van veled? Jaj, mit csináltam veled, miért nem kelsz fel, drágaságom? Én mondtam, hogy hagyjuk abba a játékot... Nem akartam! Hát nem lehet kifutni ebből az átkozott világból?

Csengetnek

Ki lehet az? Lehet, hogy hangosak voltunk? Kint áll, és vár. Még mindig nem mozdul.

A levélszekrényen át begyömöszölik a virágot

Meghozták a virágot! Milyen slendriánság, a névjegyet persze lehagyták róla... Vagy elszórta a postás... az is lehet, hogy rá se tűzték. Kellene itt lenni egy cédulának, ami igazolja, hogy a küldemény honnan való, hogy ki küldte... Ki küldte?... Ki küldte?... Ki küldte ezt a virágot?... Ki küldte ezt a virágot?...